

REFORMA CRKVENOG PJEVANJA

Na inicijativu Biskupa Dra Frane Franića, dne 14. siječnja ove godine, u kapeli biskupskog sjemeništa u Splitu, održao je O. dr Ivan Glibotić, predavanje: **ULOGA KRŠĆANSKOG PUKA I PJEVAČKOG ZBORA U LITURGIJSKOM PJEVANJU, PREMA UREDBI O SV. BOGOSLUŽJU.**

Predavanju su prisustvovali brojni dirigenti crkvenih zborova na području Splita i okolice, svećenici, župnici, časne sestre i po neki pjevači splitskih crkvenih zborova. Nakon predavanja, pod vodstvom O. Biskupa, razvila se je živa i interesantna debata — izmjena misli.

Donosimo ukratko glavne misli iz toga predavanja:

Sveto bogoslužje vrši cijela kršćanska zajednica. Svaka ovakova zajednica u minijaturi je Kristova Crkva. U njoj su: biskup ili svećenik kao predsjednik zajednice — namjesto Krista, a oko njega su: đakon i ostali službenici oltara, pjevači ili pjevački zbor i Božji puk. Svi oni imaju **MUNUS MINISTERIALE** ili liturgijsku službu. Svaki na svoj način. I u recitiranom i u pjevanom bogoslužju. Crkva hoće, da kod svečane službe Božje pjeva ne samo zbor, kako je većinom do sada bilo, nego zbor i puk, kako je to bilo kroz duge vjekove u prošlosti. Puk je prestao pjevati zbog raznih uzroka, a jedan od glavnijih je bio taj, da puk nije razumio liturgijski jezik. Mi se Hrvati možemo ponositi, da se je u našim primorskim krajevima, kao rijetka i časna iznimka, do dana današnjega, sačuvalo sudjelovanje puka u pjevanom bogoslužju.

Skupno pjevanje zajednice vjernika ima posebnu psihološku funkciju, koja se ne može ničim zamijeniti. Ono veže sve prisutne u jednu homogenu obitelj, kako to često ističu spisi starih svetih otaca, koji su slušali takovo skupno pjevanje oko sebe, a i mi se možemo uvjeriti, kad slušamo npr. božićnih dana skupno i zanosno pjevanje svega puka. Ovakav bi zanos, neki novi život obuzeo naše vjernike i nas s njima, kad bi cijeli puk pjevao skupa ili izmjenično sa zborom pjevane dijelove sv. liturgije.

Da se to omogući, Crkva je dozvolila živi narodni jezik u liturgiji. Ova odluka, veli glasoviti P. Jungmann, »ima vrijednost ne za vjekove, nego za milenije.«

Kad je sveti papa Pijo X objavio svoj MOTU PROPRIO godine 1904. i energično stao čistiti hram Božji od duha teatra i profane muzike, nastalo je živo komešanje u redovima glazbenika, koji su malo i nimalo shvaćali liturgiju. I sada Sikstinska kapela morala je revidirati svoj repertoar. Tek kad je došao u Rim glavni nosilac cecilijanske ideje Perosi, a nije bio dobro gledan s početka od ondašnjih muzičara, krenulo se je dobro naprijed. Danas, 50 godina nakon MOTU PROPRIJA, kad se je »izmijenilo lice zemlje«, čudimo se, kako je iko mogao biti protivnik tako naravnoj i potrebitoj reformi crkvene muzike.

Sudjelovanje puka u liturg. pjevanju nije više pitanje, nego fakt. To je zakon, koga je za cijelu Crkvu donio II Vatikanski koncil. O tomu se ne može raspravljati. Bila bi dakle očita buna protiv koncila, kad bi netko branio tezu: Zbor napose i nema ništa s pukom, a puk nema ništa sa zborom. Rasprave će biti vrlo potrebne i blagoslovljene u tomu, kako ćemo, u komu opsegu i kada, gledajući posebne prilike, provoditi ovu reformu. Radi se uistinu o pravoj reformi, reformi velikih razmjera. To je dio velike liturgijske reforme. Najprva stvar i najpotrebitija jest, da naše mase i naše pjevače, pjevačke zborove odgajamo liturgijski. Treba da naši pjevači, kao liturgijski akteri, shvate i pravilno shvate, da nije liturgija radi muzike, nego muzika radi i u službi liturgije. Ovo je princip.

Ovdje treba istaknuti, da je uredba i te kako istakla važnost zbora i zborne muzike u crkvi i nikako nije potcijenila njegovu ulogu i važnost. Očita je naredba, da se gaji i promiče ta muzika, ali ju je Crkva više ukopčala u liturgiju zajednice, nego je to bilo do sada.

Pošto je i zborni i pučki pjevanje niklo i odraslo u krilu Crkve i predstavlja neprocijenjeno blago, koga Crkva čuva i njime se ponosi, naći će se načina, da se koordinira skupni i složni rad — suradnja u liturgiji i zbora i puka. Neće se dozvoliti, da unaprijed liturgijsko pjevanje bude monopoli zbora, a niti to, da se degradira zbor na štetu prave umjetnosti, jer ima za očinskim stolom u Crkvi mjesta za oboje.

Možemo biti sigurni, da će se ljudi do 50 godina čuditi, kako je to uopće bilo moguće, da je neko mogao biti protivnik ovakovoj suradnji puka i zbora u sv. liturgiji, potcjenjujući jednoga ili drugoga.

Obzirom na to, što će konkretno pri svečanoj liturgiji pjevati zbor, a što puk, nije u uredbi ništa fiksirano. To će ovisiti o raznim čimbenicima. Kongres liturgičara i crkvenih glazbenika u Fribourgu (Švicarska) u kolovozu prošle godine, stao je na stanovište, da puk izmjenično sa zborom pjeva cijeli ordinarij, a proprium da pjeva zbor, dok mu puk odgovara sa pripjevom psalma, koji se pjeva, kao kod molitve vjernika. Takovo je mišljenje i komisije za provedbu liturgijske reforme, a toj komisiji stoji na čelu kard. Lercaro. Izjave ove komisije, u okviru uredbe, mogu dobiti i razne modifikacije, što će se po malo iskristalizirati. Ovdje spominjemo kao značajnu činjenicu, da je II Vatik. koncil, na početku svojih zasjedanja pjevao najjednostavnije melodije greg. korala, da svi oci mogu sudjelovati u tom pjevanju, a da se je preko svečane mise, koju je sv. Otac Pavao VI služio na Božić pred crkvom sv. Petra, pjevala opet ova, recimo, pučka misa, upravo za to, da cijela prisutna zajednica može sudjelovati u pjevanju.

Dionica zbora može da bude visoko umjetnička, i najrazvijenija polifonija, a puk, za koga se pretpostavlja, da neće imati note u ruci, nego samo tekst, može pjevati vrlo jednostavne melodije. Naše narodne pučke misne melodije jasno govore, što treba dati narodu. Te se melodije vrte oko jednoga motiva, koji se stalno ponavlja, a izrastao je redovito iz jednoga psalmodičkoga tona. To narod lako zapamti i pjeva razne tekstove, recimo u SLAVI ili VJEROVANJU, po tom tonu bez poteškoće. Ovo izmjenjivanje zbora i puka, visoke umjetnosti i jednostavnog izražaja pučke duše, neće biti na štetu umjetnosti, nego će joj dati novo polje, novi čar i ljepotu.

Pjevanje puka treba da vodi zbor. Najprije će on zapjevati nekoliko puta ono, što ima puk da nauči, a onda se pouči puk i kaže mu se, o čemu se radi, malo se s njime proba, uz pomoć pjevača iz zbora i puk će propjevati i bit će lijepo.

Crkva je rekla svoju, a svi mi treba da odgovorimo iskrenom suradnjom svaki na svom mjestu. Na pastoralnom polju, na opće religioznom i kršćanskom polju, ovaj rad imat će blagoslovljene plodove.

P. Jungmann na kongresu u Fribourgu rekao je ovo: Pučko pjevanje u liturgiji i u duhu liturgije provest će se u godinama i vjekovima, koji će doći, ali je ovo zadatak toliko velik, da ga neće moći da riješi samo jedna generacija... Sveta glazba mora sada stvoriti i dati svoj vlastiti doprinos liturgiji svete crkve. U novim prilikama i na novi način crkvena muzika će pomoći, da CRKVA BUDUĆNOSTI bude u još većoj mjeri onaj ZNAK MEĐU NARODIMA, o komu govori prorok.

* * *

U RASPRAVI, koja se je razvila kroz 45 minuta poslije toga predavanja sudjelovali su svećenici zborovođe i neki mladi pjevači laici. U raspravi su iskrsla dva oprečna mišljenja. Jedno mišljenje je zbog pastoralnih razloga branilo, osobito za Grad i za veće blagdane, polifonsko pjevanje u liturgiji, a drugo mišljenje je, zbog istih razloga, branilo tezu predavača.

ISPRAVCI IZ IV BROJA VJESNIKA 1965.

Prijevod Joba:

Ko sluga koji mučen IZDIŠE — umetnuti ovu riječ: izdiše u drugom dvostihu odozgor.

Str. 32. u zadnjem dvostihu:

Svakoga jutra svega ga ispituješ — napisano je »svakog«, treba biti: »svakoga«.